

Klar nedgang i tvang

Sjur O. Anda

Erfaringene med brukerstyrte plasser er svært positive. Pasientene har langt færre tvangsinnleggelses og liggedøgn enn tidligere. I tillegg øker livskvaliteten.

GODE RESULTATER: Overlege Per Jonas Øglænd kan vise til en markant nedgang i antall tvangsinnleggelses ved Jæren DPS.

– Vi har redusert antallet tvangsinnleggelses for de med brukerstyrte plasser til rundt en tredjedel av det de hadde tidligere. Nå kommer de fortere inn og er ikke så dårlige når de kommer. Dermed har de hyppige, men kortere innleggelses, sier overlege Per Jonas Øglænd, som har jobbet snart ett år på Jæren DPS. Tidligere har han jobbet ti år på psykiatrisk avdeling ved Stavanger Universitetssykehus. Han ser store forskjeller jamført med sin gamle arbeidsplass.

– Det er mye gamle kulturer og tradisjoner i det psykiske helsevernet. I Stavanger hang mange igjen i de gamle måtene å gjøre ting på. Her på DPS-en har vi mye mer felles holdninger, med utgangspunkt i økt brukermedvirkning. Pasientene skal rett og slett få bestemme mer. Det resulterer

i mindre tvangsbruk. Undersøkelser viser at 80 prosent av utageringen kan unngås hvis personalet oppfører seg annerledes. Dermed får holdninger og oppførsel i personalgruppen mye å si, sier Øglænd, som understreker at det var mye godt arbeid også på sykehuset i Stavanger.

Tvang

For å bli innlagt med tvang må pasientene ha en alvorlig psykisk lidelse. Dette innebærer i praksis enten psykose, schizofreni, manisk depressiv lidelse eller en alvorlig personlighetsforstyrrelse. I tillegg må de enten være til fare for seg selv eller andre, eller gå glipp av vesentlig bedring dersom de ikke blir innlagt.

De nasjonale tallene for tvangsinnleggelse har blitt redusert noe i de siste årene. Men det er langt igjen til resultatene Jæren DPS kan vise til for pasienter med brukerstyrte plasser.			
	2006	2007	2008
Tvungen observasjon med døgnopphold	4292	4329	3942
Tvungent psykisk helsevern med døgnopphold	5005	4826	4911
Totalt:	9297	9153	8853

DPS-et har laget en oversikt over hvordan brukerstyrte plasser har påvirket pasientgruppen. Før var disse pasientene innlagt 540 uker på tvang. Etter at de fikk brukerstyrt plass, var de nede på 182 uker. Dette er fordelt på 42 pasienter. På 25 måneder var de gjennomsnittlig innlagt 4,3 måneder på gammel ordning. Nå er de nede i 2,3 måneder, også dette ut fra en 25-måneders periode.